

Ogsaa *harvning* har ofte virket heldig paa ældre vold — særlig i forbindelse med veltning. Ved et bearbejdningsforsøk, som myrselskabet anla paa 3-aars timoteieng paa Mære 1908 forøkedes høiavlingen med 32 kg. pr. maal med veltning og 59 kg. ved harvning og veltning.

Beitning av engen vaar og høst maa man være endda forsigtigere med end for fastmark. Jorden er her mer utsat for at bli optraakket i regnperioder og planterne slites lettere op.

Vaarbeiting maa altid fraaades, mens høstbeiting kan være paa sin plads, om der er megen haa. Like efter beitingen er det bra at kjøre over med en tung rul.

Man hører ikke saa sjelden klage over, at myrhøiet er av *daarlig kvalitet*, og at dyrene ikke liker det. I flere tilfælder kan der nok være noget i disse klager. Man maa huske paa, at myren er en ensidig jord, som hvis den ikke blir hensigtsmæssig gjødslet og behandlet, nok kan gi avlinger av mindre god kvalitet. Men der haves mange eksempler paa, at høi fra velbehandlet myr staar fuldt paa høide med fastmarkshøi baade i næringsværdi og smakelighet. Saaledes viste en række analyser, som Svenska Mosskulturforeningen har utført av høi fra myr og fastmark, at myrhøiet stod litt høiere i næringsværdi. Til dels bruker man at ta med litt *krydderplanter*, særlig karve i frøblandingen paa myr for at øke smakeligheten. Dette kan man vistnok spare sig; mer har det at si, at holde borte ugræs og at være omhyggelig med bjergningen.

LITT OM BEITESPØRSMAALET

AV MYRKONSULENT JON LENDE-NJAA

DEn intense utnyttelse av melkekjørenes produktionsevne, som man i de senere aar er gaat over til, har — skjønt den i det store og hele maa betragtes som et stort fremskridt — ogsaa hat sine skyggesider. Dyrene tvinges til at omsætte en næringsmængde, som ligger adskillig over det naturlige. Det er klart, at en saadan anspændelse til det yderste røiner paa, særlig naar der blir foret med mangeslags mer eller mindre kunstige formidler, og dyrene maa staa paa baas det meste av tiden. Det er derfor ikke saa rart, at kjørene i de sterkest drevne besætninger — nær byene og paa flatbygdene — snarere slites ut, og at alskens sygdommer grasserer her. Særlig paa-faldende er forholdet til kastningen. Mens man i de sterkest drevne besætninger staar næsten hjælpeløs likeoverfor denne farsot, som aarlig anretter tap, som maa regnes i tusener, betragter fjeldbygdene og andre distrikter med enklere stel denne sygdom for noksaa uskyldig.

Disse ulemper har nok mange faat merke i de senere aar; men mest fremtrædende har de naturligvis været, hvor besætningene vedlike-

holdes ved eget opdræt. Spørsmålet, om hvorledes man i vore bedste melkedistrikter skal kunne holde oppe besætningenes sundhet og styrke, er derfor fortiden »brændende«.

Fagpressen og foredragsholdere har i den sidste tid flere ganger slaat til lyd for saken, og flere løsninger er forsøkt med større eller mindre held.

Nogen er gaat tilbake til en svakere foring, væsentlig basert paa hjemmeavlet for, andre mener, at en sterkere foring av ungdyrene skal gi den fornødne motstandskraft, mens andre sløifer hele opdrættet og rekrutterer sin besætning gjennom indkjøp. Men kanskje de fleste ser løsningen i at *faa dyrene ut paa beite om sommeren*.

Hver av disse veier har noget for sig, og da forholdene er nok-saa forskjellige, kan spørsmålet heller ikke besvares skematisk. I sin almindelighed vil man dog neppe staa sig paa at gjøre *foringen svakere*. Produktionsevnen maa søkes utnyttet saalangt man kan for økonomien og dyrenes sundhet; men sørger man for at *ernæringen blir naturlig*, kan produktionen presses temmelig høit op — uten at faa forringet sin besætning.

At holde en besætnings styrke oppe ved stadig indeforing, låter sig neppe gjøre — i længden. Den *naturligste og sundeste ernæring er beite*. Dette er et forhold, man længe har været opmerksom paa i vore naboland. Skjønt man der har mindre av havneganger, er der faa, som ikke har kjørene ute det meste av sommeren. Paa kunsteng, ja, selv paa grønfor kan man om sommeren se rækker av tjorede kjøer — næsten paa hver gaard i Danmark og Sydsverige.

Nu vil beitespørsmålet stille sig noget anderledes hos os, særlig i de distrikter, hvor man har større vidder med naturlig beitesmark. I vore havnehager, men særlig i vore vidstrakte fjeldbygder, har vi herligheter, som maa søkes utnyttet i større utstrækning end hittil. Det vil imidlertid føre altfor vidt her at komme ind paa maaten, hvorpaa dette kan ske. I slettebygdene spiller de naturlige beiter en underordnet rolle for høitmilkende kjøer. Ungkreaturer, goldkjør og kjøer som melker litet, bør sendes tilfjelds, hvor man har anledning til det — eller slippes i havnehagene hjemme. Faa steder har man saa rike naturlige beiter, at de er tilstrækkelige til de høiest milkende kjøer. Skal man faa disse ut paa forsommeren, har man valget mellem:

1. at *avbeite dyrket mark*, 2. at *forbedre sine havnehager* eller
3. at *anlægge særskilte — kunstige — beiter*.

De dyrkede arealer er almindelig ikke større hos os, end at vi helst vil bruke første slet til vinterfor. At forbedre havnegangen ved at hugge væk buskads, planere endel, gjødsle og saa hvitkløver og varige græsarter, kan nok være paa sin plads paa endel gaarder; men skal disse arbeider lønne sig, maa ikke jorden være for tør eller for skarp. Nødvendige betingelser for en frodig græsvekst og en god gjenvekst er: *meget vand og meget kvælstof*.

I *myrjord* har vi netop en jordart, som er godt utstyrt med disse ting, og derfor særlig velskikket, baade til foravl og som beite. For-

utsat at avgrøftningen er hensigtsmæssig, kan grundvandstanden her holdes paa en passende hoide, noget som særlig vil ha betydning for *østlandet*, hvor det *tørre klima* vanskeliggjør en frodig græsvekst paa fastmarken — særlig vil gjenveksten ofte bli rent ubetydelig. Gjødslingen falder forholdsvis billig, da man som regel slipper at tilføre det kostbare kvælstof.

Ikke alle myrer er like velskikket til beite. De gode myrer, græsmyrene, vil naturligvis gi størst avkastning; men efter erfaringer fra vore naboland, kan selv veritable hvitmosemyrer omdannes til gode beitesmarker med rimelig omkostning. (Se »Meddelelse« nr. 5 side 135—140).

Hos os vil det dog kun undtagelsesvis bli tale om at kultivere hvitmosemyrer; men vi har mange *overgangsmyrer*, med et mindre hvitmoselag eller et sterkt hvitmoseblandet lag øverst. At dyrke disse op til aker kan være en tvilsom forretning; men et billigere beitesanlæg kan allikevel være lønsomt i sig selv, og indirekte vil det ha stor betydning ved at forbedre myren, saaat den, naar nogen aar er gaat, med fordel kan tages under en mer intensiv kultur.

Angaaende anlæg og vedlikehold av beitesmarker paa myr skal her kun pekes paa enkelte ting.

Avgrøftningen bør være noget svakere end til aker, men sterkere end for myr, som drives udelukkende med eng og grønfor, særlig forat overflaten ikke saa let skal bli optraakket. *Frøblanding*en bør hovedsagelig bestaa av hvit- og alsikkekløver, samt varige græsarter, som rap, fioringræs, hundegræs, rød- og engsvingel, men av hensyn til avlingene de første aar medtages noget timotei. For at faa en jevn og tæt græsbund bør der brukes tidlig høstet grønfor som oversæd eller ingen oversæd. Engen lægges ikke ut til beite, før den har græsbundet sig ordentlig, hvorfor den bør slaaes de to-tre første aar. At *kjøre over med en tung rul* tidlig om vaaren, samt naar beitet begynder at bli optraakket, har vist god virkning.

Svenska Mosskulturforeningen, som har lang erfaring og mange forsøk at støtte sig til, bruker følgende *gjødsling* pr. maal og aar: Naar engen slaaes: 30 kg. tomasfosfat og 20 kg. 37 % kaligjødning (tilsv. 60 kg. kainit), til beite: 20 kg. tomasfosfat og 15 kg. 37 % kaligjødning (tilsv. 45 kg. kainit).

Er man saa heldig at eie en god myr ikke forlangt fra husene, vil man let kunne skaffe sig et beite, som vil være rikt nok — selv til de høiest melkende kjor.